

THOMAS PAINE

(Robert G. Ingersollin Puhe Thomas Painen Muistolle)

Lyhennellen suom. KIRJATOUKKA.

(Jatkoa joulunumeroon)

Thomas Paine (1737—1809), vapaa-ajattelijana, kansainvälinen vapaustaistelija, ihmiskunnan ystävä, syntyi Englannissa, taisteli Amerikan vapaussodassa ja Ranskan vallankumouksessa; suunnitteli Amerikan itsenäisyysjulistuksen luonnoksen ja kirjoitti "Common Sense"-kirjansa, joka oli Amerikan kansalle sama kuin "Kommunistinen Manifesti" on maailman työläisille.

Vapaa-ajatteliijoista muodostunut kansainvälinen komitea, Amerikan Vapaa-ajattelijayhdistyksen johdolla, kerää muistopatsasrahastoa, joka tullaan paljastamaan Painen 200-vuotismuistojuhlissa Pariisissa tämän tammikuun 29 päivänä. Täten tullaan osittain poistamaan kirkon ja porvarillisten historioitsijain harjoittamaa vääryyttä. — Suomentaja. (Edelläoleva oli tarkoitettu kirjoituksen alkuun — joulunumerossa — mutta erehdyksessä jäi siitä pois. — Toim.)

TÄHÄN saakka hän oli kuluttanut elämänsä tuhotakseen kuninkaitten valtaa ja nyt hän kiinnitti huomionsa kirkkoa vastaan. Hän tiesi, että jokainen loukkaus oli raamatun mukainen — että jokainen julmuus oli yhteydessä jonkun pyhän määritelmän kanssa. Hän tiesi että valtaistuimilla pilloitettiin saarnatuolin takana, ja molemmat oletetun jumalallisen ilmestyksen takana. Tähän mennessä oli ainoastaan pienestä merkityksestä vapauttaa ihmisen fyysillinen olemus ja jättää hänen järkensä kahleisiin. Hän oli tutkinut despotismin perustukset ja huomannut ne täydellisesti lahoksi. Hän oli kaivanut valtaistuimen alle, ja nyt hän päätti katsoa alttarin taakse.

Tämä hänen tutkimuksensa tulos ilmestyi maailmalle nimellä "Age of Reason." Heti siitä hetkestä, kun tämä teos julkaistiin, hän tuli vihatuksi. Häneen kohdistetuilla väärillä syytöksillä ja vääristelyillä ei ollut mitään rajaa. Puhua pahaa hänestä merkitsi kiitoksen saamista kirkolta. Kaikki hänen tekemänsä palvelukset ihmiskunnalle heti unohdettiin, aliarvioitiin tai kokonaan kiellettiin. Häntä väistettiin ikäänkuin hän olisi ollut ruttotaudin leviittäjä. Useimmat hänen entiset ystävänsä hänet hylkäsivät, aivankuin hän olisi ollut moraalinen kulkutauti ja hänen nimensä mainitseminen sai kirkon veriset kädet kohoamaan raivosta. Hänet arvosteltiin kaikkein halveksituimmaksi ihmiseksi maailmassa.

Ei edes kuolemansa jälkeen hän saanut olla rauhassa. Kaksinkertaisella raivolla ja tyydytyksellä he levivätkin hänen kuolinvuoteensa oletettuja kauhuja ja kärsimyksiä ja kalkan li-

säksi erityisellä painolla levitettiin tietoa miten hän kuoli hyljättyinä ja ilman ystäviä.

On aivan merkittävää, että hänen tekemänsä palvelukset täten unhotettiin. On hämmästyttävää, ettei ainoatakaan myötätuntoista sanaa kuulunut saarnatuolista; ettei kukaan antanut hänelle tunnustusta — edes rehellisyydestä. On omituista ettei kukaan muistanut hänen työskentelyään vapauden hyväksi, hänen antautumisensa periaatteille, hänen epätavallista innostustaan ihmisten oikeuksien puolustamiseksi. Hän oli, rohkeilla ja suurisuuntaisilla yrityksillään, yhdistänyt nimensä edistyksen kanssa. Hän oli saattanut mahdolliseksi kirjoittaa poliittisen vapauden historiaa, ettei hänen nimeään siinä mainittaisi. Hän oli yksi valon luoja; yksi vapauden aamunsarastuksen sanaanjohtaja. Hän vihasi kuninkaitten ja jumalien tyranniutta jokaisen veripisaransa voimalla. Hän uskoi vapauteen ja oikeuteen ja ihmisten yhdenvertaisuuteen. Näitten tunnuslauseloiden lipun alla hän taisteli elämänsä taistelun. Molemmissa, Euroopassa sekä Amerikassa, hän oli valmis uhraamaan henkensä ihmiskunnan hyväksi. Villissä Amerikassa, Ranskan lainlaatijakunnassa, synkissä vankilan komeoissa kuolemaa odottaen, jyrkkä, peräänantamaton ihmiskunnan ystävä; sama pelkäämättöin yhteiskunnallisen vapauden taistelija. Tämän vuoksi häntä on vihattu; tämän vuoksi kirkko on hänen hautansakin häpäissyt.

Tämä on tarpeeksi saattaakseen uskomaan, ettei mikään ole sen luonnollisempaa ihmisille kuin tuhota hyväntekijänsä. Kaikkina aikoina ihmisiä on nautittu ristille ja sitten jumaloitu.

Kuka hyvänsä kohottaa äänensä loukkausta vastaan, kuka hyvänsä pyytää kuinka näytämään valtakirjansa tai kuka hyvänsä asettaa kyseenalaiseksi kirkon auktoriteetin, tullaan tuomitsemaan ihmisen sekä jumalan vihollisena. Kaikkina aikoina oman järkensä käyttämistä on pidetty uskonnon vihollisena. Ei mitään pidetä sen otollisempaa jumalalle kuin oman järkensä auktoriteetin kieltäminen. Itseluottamusta on pidetty kuolettavana syntinä; ja eläminen ja kuoleminen ilman taikauskon apua ja lohdutusta on aina kauhistuttanut kirkkoa. Jostain käsittämättömästä järjettömyydestä johtuu että uskomista on pidetty ja vieläkin pidetään erittäin tärkeänä. Kaikki uskonnot ovat lähtöisin käsitteestä, että jumala iankaikkisesti palkitsee niitä jotka sokeasti uskovat ja iankaikkisesti tuomitsee niitä jotka epäilevät tai kieltäytyvät uskomasta. Uskomista pidetään tärkeimpänä tehtävänä. Tehdä oikeutta, rakastaa laupeutta, ei pidetä riittävänä. Täytyy uskoa johonkin käsittämättömään uskontoon. Täytyy sanoa, "Yksi kertaa yksi on kolme ja kolme kertaa yksi on yksi." Mies joka harjoitti kaikkia hyveitä mutta kieltäytyi uskomasta joutui kirouksen alaiseksi. Mikään ei niin raivostuta kirkkoa kuin moraalinen uskomaton — mikään ei niin kauhistuta kuin luonteenomainen ateisti.

* * *

Silloin kun Paine syntyi, maailma oli uskovainen, saarnatuoli oli todellinen valtaistuini ja kirkko käytti kaikki keinonsa saadakseen ihmis-aivoista pois sen käsityksen että heillä on oikeus ajatella.

Lord Baconin sattuva lausunto, että "totuuden tutkiminen, joka on samaa kuin sen ihaileminen, totuuden tunteminen, joka on samaa kuin sen omistaminen, totuuden uskominen, joka on samaa kuin siitä nauttiminen, ovat korkeimpia ihmisluonteen ominaisuuksia," on ollut, ja tulee aina olemaan jokaisen uskovaisen hylkäämä. Intellektuaalinen vapaus, tarpeen vaatimana, ikuisesti hävittää sen käsityksen että uskominen on kummankaan, ylistämisen taikka tuomitsemisen arvoinen, ja on täydellisesti ristiriidassa kristikunnan jokaisen uskonnon kanssa. Paine tunsi tämän totuuden. Hän myöskin näki, että niin kauan kun raamattu pidetään henkisenä vaikuttajana, tähän inhoittavaan uskomisoppiin uskotaan ja sitä levitetään. Hän

tutki raamatun pyhät kirjoitukset ja huomasi ne täytetyn raakuudella, typeryydellä ja moraalittomuudella.

Hän uudelleen päätti uhrata itsensä kanssaihmissensä hyväksi.

Hän alkoi taistelunsa julistamalla, että: "Jokainen uskonto jossa on mitään sellaista joka järkyttää lapsen mieltä ei voi olla oikea." Mikä kaunis, mikä hella mielipide! Ei ihme että kirkko alkoi häntä vihaamaan. Hän uskoi yhteen jumalaan eikä useampaan. Tämän elämän jälkeen hän toivoi onnellisuutta. Hän uskoi että todellinen uskonto oli oikeuden harjoittamista, laupeuden rakastamista ja kanssaihmissemme onnelliseksi saattamista. Hän kielsi raamatun kirjoitusten pyhyden. Tämä oli hänen rikoksensa.

Hän väitti että on ristiriitaista sanoa jumalalliseksi ilmestykseksi mitään mikä tulee toisen ihmisen kautta, joko puhumalla taikka kirjoittamalla. Hän oletti että ilmestys täytyy pakotakin olla rajoitettu ensimmäiseen näkemiseen ja kaikki sen jälkeen jotka ilmestyksestä kertovat, kertovat ainoastaan kuulemiaan, toisten kertomuksia. Meillä ei ole muuta todistetta kuin heidän puheensa koska ilmestys ei ole näyttäytynyt meille itsellemme. Tätä väitöstä ei ole kumottu ja mahdollisesti ei koskaan tulla kumoamaan. Hän kielsi Kristuksen jumalallisen alkuperän ja osoitti vakuuttavasti että vanhantestamentin oletetuissa ennustuksissa ei ollut mitään mainintaa hänestä.

* * *

Siihen aikaan kirkko uskoi ja opetti että jokainen sana raamatussa on ehdottomasti kirjaimelleen uskottava. Sen jälkeen raamattu on todistettu virheelliseksi historiassa, ja mikäli vanhatestamentti on kysymyksessä, virheelliseksi melkein kaikessa. On ainoastaan muutamia, jos yhtään, tiedemiestä joka enää olettaisi että raamattu olisi kirjaimelleen totta. Kukapa enää nykyaikana ratkaisisi tieteellisiä kysymyksiä raamatun kirjoitusten perusteella?

Painen käsityksen mukaan vanhantestamentin barbarisuus oli ristiriidassa sen kanssa mitä hän piti todellisena jumaluuden luonteenä. Hän uskoi että murhat, joukkoteurastukset ja muut raakuudet eivät ole minkäänlaisen jumalan määräämiä. Hän piti suurinta osaa raamatus-

ta lapsellisena, ala-arvoisena ja narrimaisena. Tieteellinen maailma on samaa mieltä. Paine hyökkäsi raamattua vastaan aivan samalla innolla kuin hän oli hyökännyt kuninkaita vastaan. Hän käytti samoja aseita ja koko maailman röyhkeys ei pelottanut häntä. Hänen järkensä ei tunnustanut "pyhien pyhyyttä" paitisi totuuden noudattamisen. Tieteet olivat silloin vielä lapsuusasteellaan ja tieteellisen maailman huomiota ei ollut vielä kukaan ohjannut puolueettomasti tutkimaan oletettua jumalillemestystä. Useimmat sen hyväksyivät itsestään selvänä asiana. Kirkko oli silloin kaikkivaltias, ja ei koskaan, ellei hän ollut innostunut uhraamaan itseään, hetkeäkään ajatellut asettaa kyseenalaiseksi kristillisen kirkon perusopetuksia. Surkeankuuluu oppi, että pelastus riippuu uskosta, oli yleisesti hyväksytty. Epäileminen oli sielunsa kadottamiseen tuomitsemista. Tämä typerä ja pirullinen oppi järkytti Thomas Painen oikeusmielisyyttä ja hän julkisesti ja jyrkästi nousi taisteluun sitä vastaan. Tämä oppi, niin typerä kuin se onkin, on ollut melkein yleismaailmallinen ja on ollut yhtä turmiollinen kuin järjetöinkin. Tämän opinkappaleen nurin kääntämiseksi hän ponnisteli kaikki voimansa. Hän jätti ainoastaan muutamia väitöksiä jälkeentulevaisten käytettäväksi, eikä käyttänyt ainoatakaan jota olisi kumottu. Koko ihmiskunnan yhteinen viisaus ja nerous ei voi luoda pätevää väitelmää ajatuksen vapautta vastaan. Eivät myöskään he voi osoittaa miksi ketään voitaisiin rangaista tässä maailmassa taikka tulevaisessa siitä että rehellisesti, järjensä ohjaama tekee siten kuin parhaaksi ymmärtää. Ja kuitenkin oikeaoppinen maailma on puolustanut ja vieläkin puolustaa jokaista mahdollista väitettä mitä ajatuksenvapautta vastaan on tehty.

* * *

Itsepuolestani minä hyvin mielelläni myönnän, että useimmat kristityt ovat rehellisiä ja useimmat papit uskovat itse mitä he saarnavat. Me emme hyökkää heitä itseään vastaan; me hyökkäämme heidän uskontoaan vastaan. Me myönnämme heille samat oikeudet kuin mitä me itsekkin vaadimme. Me uskomme että heidän opetuksensa on turmiollista. Me uskomme että se pelottava opetus, että "Hän joka uskoo,

pelastetaan, ja hän joka ei usko, joutuu kadotukseen," on peittänyt maan pinnan verellä. Se on täyttänyt ihmisten sydämet julmuudella, raakuudella ja murhilla. Se on johtanut uskonnollisiin sotiin; sitonut satojatuhansia pölvätorviolle; perustanut uskonnollisen kidutusjärjestelmän ja keksinyt kidutusvälineet; opettanut äidin vihaamaan lapsiaan; vanginnut järjen; täyttänyt maailman tietämättömyydellä; tuominnut viisauden rakastajat; rakentanut luostarit; tuominnut onnellisuuden rikokseksi, tutkimuksen synniksi, itseensäluottavaisuuden jumalanplikkaksi. Se on myrkyttänyt tiedon lähteet; johtanut harhaan maailman energian; täyttänyt maat köyhyydellä ja ilman muutamien rohkeiden vapaa-ajattelijain urhoollisia ponnistuksia, olisi polkenut maailman takaisin barbarismin synkkään yöhön ja jättänyt taivaan ilman tähtiä.

Kansakunta oli perin tietämätöin ja niinmuodoin äärimmäisen uskonnollista, mikäli uskominen on kysymyksessä.

Europassa vapaus oli inkvisiittorin kahleisiin kytkettynä, valkoinen rintansa veren tahraamana. Uudessa maailmassa Puritaanit hirttivät ja polttivat ihmisiä jumalan nimessä ja myivät valkoisia quakeri-lapsia orjuuteen Kristuksen nimessä, joka sanoi: "Antakaa lasten tulla minun tyköni."

Tämänlaisen tilanteen vallitessa edistys oli mahdotointa. Jonkun täytyi olla tiennäyttäjänä. Kirkko on, ja on aina ollut, kykenemätön kulkemaan edistyksen etupäässä. Uskonto katsoo aina taaksepäin. Kirkko on painanut Espanjan kitarin tasolle ja Italian posetiivin tasolle.

Jonkun, joka ei ollut kirkon yhteydessä, täytyi tehdä hyökkäys tätä ihmiskunnan sydäntä kalvavaa jättiläispetoa vastaan. Jonkun täytyi uhrautua kaikkien hyväksi. Ihmiset olivat mitä ankarimmassa orjuudessa; julkeus, loisto ja voima oli riistänyt heiltä heidän miehuutensa. Edistys syntyy epäilyn ja tiedustelun seurauksena.

Kirkko ei epäille — eikä tutki. Epäily on vastakkaisen mielipiteen tunnustamista — tutkiminen on sen tunnustamista ettei tiedä — kirkko ei tee kumpaakaan.

(Jatketaan.)